

WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Besluit van ...

tot wijziging van het Uitvoeringsbesluit WHW 2008 houdende de invoering van bepalingen omtrent de toets anderstalig onderwijs

Op de voordracht van Onze Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, van xxx, nr. xxx directie Wetgeving en Juridische Zaken;

Gelet op artikel 5.6a, derde lid, 5.6b, tweede lid, en 5.6c, tweede lid, WHW;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van xxx, nr. xxx);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, van xxx, nr. xxx, directie Wetgeving en Juridische Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel I Wijziging van de het Uitvoeringsbesluit WHW 2008

Het Uitvoeringsbesluit WHW 2008 wordt als volgt gewijzigd:

In hoofdstuk 3, afdeling 4, worden na artikel 3.14 twee artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 3.15 Nieuwe opleiding in verband met wijziging onderwijstaal

1. Van gevallen, bedoeld in artikel 5.6a, derde lid, is sprake indien de doelstellingen op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden waarover degene die de opleiding voltooit dient te beschikken, veranderen ten gevolge van de wijziging van de taal waarin de opleiding wordt verzorgd.
2. Indien van toepassing vermeldt het instellingsbestuur bij de aanvraag, bedoeld in artikel 5.6a, eerste lid, van de wet, de gewijzigde beoogde doelstellingen op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden waarover degene die de opleiding voltooit, dient te beschikken.
3. In het geval dat het accreditatieorgaan van oordeel is dat sprake is van een nieuwe opleiding, deelt zij dit mede aan het instellingsbestuur alvorens te beslissen op de aanvraag, bedoeld in artikel 5.6a, eerste lid, van de wet.
4. Indien het instellingsbestuur in geval van intrekking van de instemming als bedoeld in artikel 5.6c van de wet, een opleiding die uitsluitend wordt verzorgd in een andere taal dan het Nederlands, wil voortzetten in de Nederlandse taal, doet het instellingsbestuur,

indien van toepassing, binnen drie maanden na het intrekkingbesluit opgave aan het accreditatieorgaan van de gewijzigde beoogde doelstellingen op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden waarover degene die de opleiding voltooit, dient te beschikken. 5. In het geval dat het accreditatieorgaan van oordeel is dat sprake is van een nieuwe opleiding, deelt zij dit mede aan het instellingsbestuur binnen drie maanden na de opgave, bedoeld in het vierde lid.

Artikel 3.16 Voorwaarden instemming

1. Indien een opleiding op het moment van inwerkingtreding van artikel I, onderdelen D tot en met J en M, van de Wet taal en toegankelijkheid in een andere taal wordt verzorgd op grond van artikel 7.2, zoals dat artikel luidde op de dag voordat de desbetreffende onderdelen in werking treden, kunnen voorwaarden worden gesteld als bedoeld in artikel 5.6b, eerste lid, van de wet.

2. De voorwaarden die kunnen worden verbonden aan een besluit, bedoeld in artikel 5.6b, eerste lid, van de wet, kunnen slechts zien op het element of de elementen waarop de tekortkomingen, bedoeld in laatstgenoemd artikellid, betrekking hebben.

Artikel II. Inwerkingtreding

Indien het bij koninklijke boodschap van 9 september 2019 ingediende voorstel van wet tot wijziging van onder meer de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek en de Wet educatie en beroepsonderwijs in verband met het stellen van voorschriften ten behoeve van de toegankelijkheid van het hoger onderwijs en met betrekking tot taal in het hoger en middelbaar beroepsonderwijs (Wet taal en toegankelijkheid) (Kamerstukken 35 282) tot wet is of wordt verheven en artikel I, onderdeel E van die wet in werking treedt, treedt dit besluit op hetzelfde tijdstip in werking.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Nota van toelichting

1. Inleiding

Met de inwerkingtreding van de Wet taal en toegankelijkheid is de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) aangepast. De aanpassingen zien onder andere op onderdelen in de WHW die betrekking hebben op de taal waarin het onderwijs wordt gegeven en de examens worden afgenomen. Zo is bepaald dat in geval van een anderstalige opleiding en een anderstalig traject,¹ de andere taal pas mag worden gevoerd nadat de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (hierna: NVAO) daartoe instemming heeft verleend. Ten behoeve van de uitvoerbaarheid van de toets anderstalig onderwijs dient een aantal aspecten nader te worden uitgewerkt bij algemene maatregel van bestuur.

Met het Besluit van **pm** tot wijziging van het Uitvoeringsbesluit WHW houdende de invoering van bepalingen omtrent de uitdrukkingsvaardigheid en de meerwaarde van een andere taal dan het Nederlands (Stb. **pm**) is uitgewerkt in welke gevallen sprake is van de specifieke aard, inrichting of kwaliteit van het onderwijs, met het oog waarop het voeren van een andere taal meer dan het voeren van Nederlands in het belang is van de student gelet op de eindkwalificaties (het zogenoemde meerwaardecriterium). Indien aan dit meerwaardecriterium is voldaan, verleent de NVAO instemming met het verzorgen van een anderstalige opleiding.

Met onderhavig besluit wordt de bevoegdheid van de NVAO om in verband met de instemming voor het verzorgen van de opleiding in een andere taal dan het Nederlands of naar aanleiding van de intrekking van de instemming, te beoordelen of sprake is van een nieuwe opleiding, nader uitgewerkt. Daarnaast wordt in onderhavig besluit de wettelijke bepaling nader uitgewerkt die regelt dat indien naar het oordeel van de NVAO niet is voldaan aan het meerwaardecriterium, maar tekortkomingen naar zijn oordeel binnen afzienbare tijd kunnen worden weggenomen – de NVAO kan besluiten dat het verzorgen van de opleiding in de andere taal niet eerder geschiedt dan nadat is voldaan aan door het accreditatieorgaan gestelde voorwaarden.

2. Hoofdpijnen van het voorstel

2.1 Nieuwe opleiding als gevolg van wijziging onderwijstaal

Op grond van artikel 5.6a, eerste lid, van de WHW is instemming van de NVAO vereist voor het verzorgen van een opleiding in een andere taal dan het Nederlands. Van een opleiding in een andere taal dan het Nederlands is in dit kader sprake wanneer de andere taal wordt gevoerd op grond van artikel 7.2, tweede lid, onderdeel c (het meerwaardecriterium) voor de gehele opleiding of een deel van de opleiding dat overeenkomt met ten minste twee derde deel van het totaal aantal studiepunten van de opleiding.² De toets anderstalig onderwijs is tevens vereist bij een anderstalig traject binnen een Nederlandstalige opleiding.³

¹ Minimaal twee derde of meer van de totale studielast wordt verzorgd in een andere taal dan het Nederlands. Zie artikel 5.1, tweede lid, van de WHW.

² Artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onderdeel a, van de WHW.

³ Artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onderdeel b, van de WHW. Op grond van artikel 1.1 onder ee van de WHW wordt onder een *anderstalig traject* verstaan een traject dat wordt verzorgd in een andere taal dan het Nederlands voor het gehele traject dan wel een deel van het traject dat overeenkomt met ten minste twee derde deel van het totaal aantal studiepunten van de opleiding.

Op grond van artikel 5.6a, derde lid, van de WHW kan de NVAO in verband met de instemming in bij algemene maatregel van bestuur bepaalde gevallen beoordelen of sprake is van een nieuwe opleiding als bedoeld in artikel 5.6, eerste lid, van de WHW. In de algemene maatregel van bestuur dienen tevens nadere regels te worden gesteld die in ieder geval betrekking hebben op de procedure voor de beoordeling. Zowel deze gevallen als deze nadere regels worden in onderhavig wijzigingsbesluit vastgelegd.

Allereerst is in onderhavig besluit geregeld dat indien de doelstellingen op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden waarover degene die de opleiding voltooit dient te beschikken (ook wel: de beoogde eindkwalificaties), wijzigen als gevolg van een wijziging van de taal waarin het onderwijs wordt verzorgd, de NVAO kan beoordelen of als gevolg hiervan sprake is van een nieuwe opleiding (nieuwe artikel 3.15, eerste lid, UWHW 2008).

Voorts zijn procedurele regels vastgesteld voor de gevallen waarin de NVAO kan beoordelen of sprake is van een nieuwe opleiding. Dit kan zich in drie situaties voordoen, namelijk:

- a. Indien het instellingsbestuur een bestaande Nederlandstalige opleiding voortzet in een andere taal dan het Nederlands, nadat de NVAO daarvoor instemming heeft verleend;
- b. Indien het instellingsbestuur een bestaande anderstalige opleiding wenst voort te zetten in de Nederlandse taal, nadat de instemming op grond van artikel 5.6c WHW is ingetrokken (nieuwe artikel 3.15, vierde en vijfde lid, UWHW 2008);
- c. Indien het instellingsbestuur een voor de inwerkingtreding van de Wet taal en toegankelijkheid bestaande anderstalige opleiding wenst voort te zetten in de Nederlandse taal, nadat de instemming op grond van artikel 5.6a van de WHW niet is verleend.

a. Instemming om de opleiding in een andere taal te mogen verzorgen

De voortzetting van een bestaande Nederlandstalige opleiding in een andere taal kan ertoe leiden dat de eindkwalificaties van de opleiding wijzigen. Indien dit het geval is, vermeldt het instellingsbestuur bij de aanvraag om instemming voor het verzorgen van een opleiding in een andere taal dan het Nederlands, de gewijzigde eindkwalificaties van de opleiding. Naar aanleiding van deze mededeling, kan de NVAO voordat zij beslist op de aanvraag aan het instellingsbestuur, mededelen of hierdoor sprake is van een nieuwe opleiding. Vervolgens kan het instellingsbestuur besluiten om een toets nieuwe opleiding aan te vragen of om af te zien van de voorgenomen wisseling van de onderwijstaal.

b. Intrekking van de instemming

Indien de NVAO op enig moment tot de conclusie komt dat niet meer is voldaan aan de voorwaarden om het onderwijs in een andere taal te mogen verzorgen, kan zij de eerder verleende instemming op grond van artikel 5.6c van de WHW, intrekken. Indien het instellingsbestuur de opleiding wenst voort te zetten in de Nederlandse taal, kan dit ertoe leiden dat de eindkwalificaties van de opleiding wijzigen. Indien dit het geval is, kan de NVAO beoordelen of daarmee sprake is van een nieuwe opleiding. Om die beoordeling goed te kunnen doen, is inzicht nodig in de beoogde wijzigingen van de eindkwalificaties. Om die reden wordt geregeld dat het instellingsbestuur binnen een termijn van drie maanden na het intrekkingbesluit, aan de NVAO opgave moet doen van de beoogde eindkwalificaties indien deze wijzigen (nieuw artikel 3.15, vierde lid, UWHW 2008). De NVAO kan aan de hand van die opgave beoordelen of sprake is van een nieuwe opleiding. Indien de NVAO tot een beoordeling overgaat, deelt zij binnen drie maanden na de opgave van de beoogde gewijzigde eindtermen mede of sprake is van een nieuwe opleiding (nieuwe artikel 3.15, vijfde lid, UWHW 2008). Het is dan aan het instellingsbestuur om, indien zij de opleiding wenst voort te zetten, een toets nieuwe opleiding aan te vragen.

c. Wijziging onderwijstaal bestaande opleiding

Op grond van het overgangsrecht (artikel 18.93 van de WHW) vraagt het instellingsbestuur gelijktijdig met de eerstvolgende accreditatiebeoordeling om instemming voor het verzorgen van een bestaande anderstalige opleiding, zodat de NVAO eveneens kan beoordelen of de opleiding voldoet aan de voorwaarden om het onderwijs in een andere taal dan het Nederlands te mogen verzorgen. Indien de uitkomst van die beoordeling is dat aan genoemde voorwaarden niet is voldaan, en derhalve de aanvraag om instemming voor het verzorgen van de anderstalige opleiding wordt afgewezen, dan kan de instelling het wenselijk vinden de opleiding in de Nederlandse taal voort te zetten. In dat geval kan de NVAO in het kader van de accreditatiebeoordeling nagaan of sprake is van een bestaande opleiding of dat door wijziging van de onderwijstaal een nieuwe opleiding is ontstaan.

Indien de NVAO tot de conclusie komt dat geen sprake is van een bestaande opleiding, dan is, indien het instellingsbestuur de opleiding wenst voort te zetten, op grond van artikel 5.6 van de WHW een toets nieuwe opleiding vereist .

2.2 Voorwaarden instemming

Op grond van artikel 5.6b van de WHW kan – indien naar het oordeel van de NVAO niet is voldaan aan artikel 7.2, tweede lid onder c (het ‘meerwaardecriterium’), maar tekortkomingen naar zijn oordeel binnen afzienbare tijd kunnen worden weggenomen – de NVAO besluiten dat het verzorgen van de opleiding in de andere taal niet eerder geschiedt dan nadat is voldaan aan door het accreditatieorgaan gestelde voorwaarden. Het betreft hier een bevoegdheid van de NVAO. Indien de NVAO geen gebruik maakt van deze bevoegdheid, terwijl wel sprake is van tekortkomingen, zal de NVAO de aanvraag om instemming voor het verzorgen van de opleiding in een andere taal moeten afwijzen, op grond van het niet voldoen aan het meerwaardecriterium. De NVAO beoordeelt uiterlijk twee jaar na het besluit tot het stellen van voorwaarden voor instemming of het instellingsbestuur aan de gestelde voorwaarden heeft voldaan. In het tweede lid van artikel 5.6b van de WHW is geregeld dat bij algemene maatregel van bestuur wordt bepaald in welke gevallen voorwaarden kunnen worden gesteld en welke voorwaarden het kan betreffen. In onderhavig wijzigingsbesluit worden de gevallen en de voorwaarden uitgewerkt.

In het nieuwe artikel 3.16, eerste lid, UWHW 2008 wordt geregeld dat voorwaarden kunnen worden gesteld in de gevallen waarin sprake is van een op het moment van inwerkingtreding van de Wet taal en toegankelijkheid bestaande anderstalige opleiding of een bestaand anderstalig traject. Dit betreffen de gevallen waarin het niet verkrijgen van instemming grote gevolgen kan hebben voor de instelling en in het bijzonder voor de student aan die anderstalige opleiding of anderstalig traject.

Indien er in die gevallen naar het oordeel van de NVAO sprake is van tekortkomingen die binnen afzienbare tijd kunnen worden weggenomen (uiterlijk binnen twee jaar), is het mogelijk om voorwaarden te stellen aan de instemming. Op deze manier wordt voorkomen dat in geval van een aanvraag die niet voldoet maar waarvan verbetering reëel en haalbaar is, de anderstalige opleiding moet overschakelen naar het Nederlands, en bij een nieuwe aanvraag voor instemming, weer overschakelt naar de andere taal indien op dat moment instemming wordt verleend. Wanneer voorwaarden gesteld kunnen worden aan de instemming, geldt dat de opleiding of het traject de andere taal mag voeren tot het moment dat is geoordeeld of aan de gestelde voorwaarden is voldaan.⁴ Afhankelijk van het oordeel van de NVAO of aan de voorwaarden is voldaan, kan de opleiding wel of niet worden voortgezet in de andere taal dan het Nederlands.

⁴ Artikel 18.93 van de WHW.

Met onderhavig besluit wordt uitgesloten dat instemming onder voorwaarden kan worden verleend in het geval dat de instemming gevraagd wordt voor nieuwe opleidingen die door de NVAO worden beoordeeld ter verkrijging van accreditatie nieuwe opleiding. De eerder beschreven situatie, waarin een opleiding de opleidingstaal twee keer zou moeten wijzigen in een relatief korte periode, en waarvoor de mogelijkheid tot instemming onder voorwaarden is opgenomen in de wet, kan zich immers niet voordoen in het geval van nieuwe opleidingen. Instellingen die bij een aanvraag ter verkrijging van accreditatie nieuwe opleiding tevens instemming vragen om anderstalig onderwijs te verzorgen, hebben er belang bij dat reeds bij aanvang zeker is of er sprake is van toestemming. Dit geldt tevens voor de ingeschreven studenten. Indien de instemming wordt geweigerd heeft de instelling de mogelijkheid om in bezwaar en beroep te gaan.

Het is aan de NVAO om te beoordelen of voorwaarden aan de instemming kunnen worden gesteld in de bij dit besluit bepaalde gevallen. Zij heeft hier – binnen de in de wet gestelde kaders⁵ – gelet op haar deskundigheid een discretionaire bevoegdheid. In dit opzicht is aangesloten bij de werkwijze bij accreditatie onder voorwaarden.

Wat betreft de voorwaarden die door de NVAO kunnen worden gesteld, wordt geregeld dat deze betrekking dienen te hebben op het wegnemen van de vastgestelde tekortkomingen (nieuw artikel 3.16, tweede lid, UWHW 2008). Dit betekent dat de NVAO met betrekking tot de gevraagde instemming geen andere voorwaarden kan opleggen. Er is voor gekozen om een algemene formulering te hanteren. Enerzijds omdat niet alle specifieke voorwaarden die gesteld kunnen worden zijn te voorzien, anderzijds omdat de gestelde voorwaarden afhankelijk zijn van de inhoud en uitwerking van de individuele aanvraag in het kader van de toets anderstalig onderwijs.

3. Verhouding tot nationaal recht

Op de aanvraag om instemming voor het verzorgen van een anderstalige opleiding is de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) van toepassing. Dit betekent onder andere dat de NVAO de mogelijkheid heeft om, indien bij de aanvraag onvoldoende gegevens zijn verstrekt om tot een beoordeling van de aanvraag te komen, het instellingsbestuur ingevolge artikel 4:5 Awb in de gelegenheid te stellen om de aanvraag aan te vullen. Zowel tegen het besluit voorwaarden voor instemming te stellen als tegen de weigering van de instemming kan het instellingsbestuur op grond van de Awb bezwaar en beroep instellen.

4. Gevolgen (m.u.v. financiële gevolgen)

Algemeen

In onderhavig wijzigingsbesluit wordt een aantal aspecten met betrekking tot de toets anderstalig onderwijs vastgelegd. Door deze regels in een algemene maatregel van bestuur vast te leggen kan de NVAO uitvoering geven aan de mogelijkheid om, in verband met de instemming voor het verzorgen van een opleiding in een andere taal dan het Nederlands, te beoordelen dat sprake is van een nieuwe opleiding, en kunnen voorwaarden aan de instemming worden gesteld.

De beoordeling die de NVAO in verband met de instemming doet, geeft duidelijkheid over de vraag of sprake is van een nieuwe opleiding. Indien de NVAO zou constateren dat sprake is van een nieuwe opleiding, dient de instelling een aanvraag in voor een toets nieuwe opleiding met betrekking tot de (anderstalige) opleiding. Dit vloeit voort uit artikel 5.6 van de WHW.

⁵ Zo kunnen gelet op artikel 5.6b, eerste lid, van de WHW enkel voorwaarden worden gesteld indien de geconstateerde tekortkomingen binnen afzienbare tijd kunnen worden weggenomen.

Wat betreft de voorwaarden voor instemming, die met dit besluit worden geregeld, geldt dat instellingen aan deze voorwaarden moeten voldoen voordat zij instemming krijgen voor het verzorgen van een opleiding in een andere taal dan het Nederlands. Voor instellingen die op het moment van inwerkingtreding van de Wet taal en toegankelijkheid reeds een opleiding verzorgen in een andere taal dan het Nederlands geldt een overgangsregeling; zij mogen de opleiding in de andere taal blijven verzorgen totdat door de NVAO is beslist op de aanvraag om instemming. Voorgaande is nader toegelicht in paragraaf 3.1.2. van de memorie van toelichting bij de Wet taal en toegankelijkheid.

Regeldruk

De regeldruk voor instellingen voor hoger onderwijs in het kader van de toets anderstalig onderwijs is reeds berekend in het kader van het Besluit van **PM** tot wijziging van het Uitvoeringsbesluit WHW 2008 houdende de invoering van bepalingen omtrent de uitdrukingsvaardigheid en de meerwaarde van een andere taal dan het Nederlands (**stb. PM**). De wijzigingen in onderhavig wijzigingsbesluit met betrekking tot de mogelijkheid voor de NVAO om te beoordelen of sprake is van een nieuwe opleiding in verband met de instemming, hebben op zichzelf geen gevolgen voor de regeldruk. Wel is het zo dat indien door de NVAO geoordeeld wordt dat sprake is van een nieuwe opleiding, een toets nieuwe opleiding dient te worden doorlopen. De regeldrukkosten die hiermee gepaard gaan vloeien voort uit de WHW en zijn geen onderdeel van onderhavig wijzigingsbesluit.

Indien de NVAO voorwaarden stelt alvorens overgegaan kan worden op het verlenen van instemming, zal de onderwijsinstelling de door de NVAO geconstateerde tekortkomingen moeten wegnemen teneinde instemming te kunnen verkrijgen voor het verzorgen van de opleiding in een andere taal dan het Nederlands. Het kan hier slechts tekortkomingen betreffen die binnen afzienbare tijd ongedaan gemaakt kunnen worden. Het gaat dan ook niet om ingrijpende veranderingen. Daarnaast is de verwachting dat slechts in een zeer klein aantal gevallen voorwaarden voor instemming gesteld zullen worden (naar schatting ten aanzien van minder dan 5% van de opleidingen). De verwachting is dan ook dat niet of nauwelijks sprake zal zijn van een toename van regeldruk in verband met het stellen van voorwaarden voor instemming.

5. Uitvoering, toezicht en handhaving

In onderhavig wijzigingsbesluit wordt een aantal aspecten met betrekking tot de toets anderstalig onderwijs nader uitgewerkt. Deze toets anderstalig onderwijs wordt uitgevoerd door de NVAO.

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 7 van de memorie van toelichting bij de Wet taal en toegankelijkheid.⁶

Het concept-wijzigingsbesluit is voor uitvoeringstoets voorgelegd aan DUO, de inspectie, en de NVAO. **PM**

6. Financiële gevolgen

Onderhavig wijzigingsbesluit vult de taak van de NVAO verder in. Hiermee zijn incidentele en structurele kosten gemoeid. De kosten die verband houden met de taak van de NVAO in het kader van de instemming voor het verzorgen van onderwijs in een andere taal dan het Nederlands zijn reeds berekend in het kader van

⁶ Kamerstukken II 2018/19, 35 282, nr. 3, p. 71-72.

het Besluit van **PM** tot wijziging van het Uitvoeringsbesluit WHW 2008 houdende de invoering van bepalingen omtrent de uitdrukkingsvaardigheid en de meerwaarde van een andere taal dan het Nederlands (**stb. PM**). **PM**

7. Evaluatie

De evaluatie van onderhavig wijzigingsbesluit vindt gelijktijdig plaats met de evaluatie van de verplichting de uitdrukkingsvaardigheid in het Nederlands te bevorderen (artikel 1.3, vijfde lid, van de WHW) en de voorschriften met betrekking tot de onderwijstaal (artikel 7.2, van de WHW) vanwege de samenhang met deze onderwerpen. Het voornemen is deze evaluatie vijf jaren na inwerkingtreding van onderhavig wijzigingsbesluit te laten plaatsvinden.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Ingrid van Engelshoven